

K.S. ur. 1913; Gliniany, k. Lwowa

Tytuł fragmentu relacji	Das ist Jude!
Zakres terytorialny i czasowy	Dęblin; II wojna światowa
Słowa kluczowe	Dęblin, Holocaust, pomoc dla Żydów w okresie okupacji niemieckiej

Das ist Jude!

Jechałam kiedyś pociągiem z Lublina do Warszawy. To było latem, w południe. Strasznie było ciasno. Zatrzymaliśmy się na długo w Dęblinie, bo Niemcy robili tam rewizję, zabierali rąbankę, te różne mięsa co nasi wozili do Warszawy, bo tam nic nie można było dostać na kartki, to były minimalne przydziały. Koło mnie stała taka dziewczynka, może miała ze 13 lat. Miała ostentacyjnie wyeksponowany na szyi taki ładny złoty krzyżyk. Ja tak popatrzyłam na nią i pomyślałam, że to jest Żydóweczka. Żal mi jej się zrobiło, bo ona taka jakaś wystraszona była. Za jakiś czas przychodzi Niemiec, wysoki taki, nigdy go nie zapomnę, taki kask miał na głowie, jak jakaś miednica, i tak palcem na nią wskazując mówi: „Das ist Jude!” A ja ją do siebie przytuliłam i powiedziałam: „Das ist eine Jüdin? Ah, Sie machen doch Spaß. Aber ich weiß warum. Das ist ein schönes, junges Mädchen. Und Sie sind ein feiner Kavalier“. Powiedziałam: „To jest Żydówka?” „Nie. Ja wiem, dlaczego pan tak mówi, dlaczego zaczepia, bo to jest ładna, młoda dziewczyna, a pan jest świetny kawaler”. I te moje słowa pomogły jakoś temu dziecku przeżyć, bo gdyby nie ja, to byłby ją zabrał, bo to była rzeczywiście Żydóweczka. Ryzykowałam wtedy bardzo, bo gdyby nie był uwierzył, to byłby zabrał i ją i mnie. A „Judenfreund” – przyjaciel Żydów był gorzej traktowany jak sam Żyd. Czy ona się później uratowała – nie wiem. Na nią czekali na dworcu w Warszawie. Gdybym nie była wtedy zrobiła tegoż – poszłam za głosem serca – byłabym dotychczas żałowała, że mogłam spróbować ją uratować. Jak wspominał to wydarzenie to cieszę się, że to zrobiłam. Dużo miałam takich okazji, znałam język niemiecki, akcent miałam dobry i dużo takich różnych spraw się zdarzało, że mogłam komuś coś pomóc.

Data i miejsce nagrania	2006-01-30, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski, Aleksandra Gulińska
Transkrypcja	Marta Tylus
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"